

Ivana Domanović

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/m8vqrt3rk9>

Stručni članak

Rukopis prihvaćen za tisak: 25.11.2024.

ARHIVSKO GRADIVO U OSTAVŠTINI MATKA PEIĆA

Sažetak

Grad Požega je 2021. godine za Gradski muzej otkupio ostavštinu Matka Peića koja se sastoji od arhivskog i knjižničnog gradiva te likovnih djela. Zbog kompleksnosti i obujma građe za obradu iste zadužena su tri kustosa iz triju različitih odjela te triju različitih polja (povijest umjetnosti, knjižničarstvo i povijest). Povijesni odjel muzeja zadužen je za obradu i zaštitu muzejskih predmeta (osobni predmeti akademika Peića, kao što su: odjeća, naočale, rokovnici, namještaj, tehnika itd.) te za bogato arhivsko gradivo koje je pohranjeno u više od 130 kutija. U ovom radu ukratko će biti predstavljeni rezultati dosadašnjeg istraživanja i obrade arhivskog gradiva i muzejskih predmeta te problemi u inventarizaciji s kojima se susrećemo.

Ključne riječi: Matko Peić; arhivsko gradivo; Požega.

Putovanje ostavštine: Od komisije do muzejskog blaga

Matko Peić umro je 30. rujna 1999. godine. Nakon njegove smrti započeo je proces očuvanja i katalogizacije njegovog bogatog nasljeđa. Već u prosincu iste godine osnovano je posebno povjerenstvo čiji je zadatak bio pregledavanje, popisivanje i predlaganje mjera zaštite ostavštine Matka Peića. Povjerenstvo je imenovao Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode Grada Zagreba s ciljem osiguranja adekvatne brige o ovom vrijednom kulturnom blagu. Ostavština je bila raspoređena na dvije lokacije u Zagrebu: u Peićevom privatnom stanu u Savskoj ulici 17 te u njegovom kabinetu na Akademiji likovnih umjetnosti na adresi Ilica 85, gdje je proveo značajan dio svoje profesionalne karijere. Ove lokacije bile su središnja mjesta za rad komisije koja se suočila sa složenim zadatkom inventarizacije i zaštite vrijedne umjetničke, arhivske i knjižnične građe.

Povjerenstvo je prvotno bilo sastavljeno od pet članova, stručnjaka iz različitih institucija. Među njima su bili Đuro Vandura iz Strossmayerove galerije starih majstora HAZU-a, Ranka Saračević Würth iz Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Melina Lučić iz Hrvatskog državnog arhiva, profesorica Ariana Novina s Akademije likovnih umjetnosti te Nina Gazivoda iz Gradskog zavoda za

zaštitu spomenika kulture i prirode. Njihovo bogato iskustvo i različiti pristupi bili su ključni za kvalitetno provođenje ovog zahtjevnog procesa. Zbog kompleksnosti i opsega ostavštine rad Povjerenstva trajao je nekoliko godina. Tijekom tog vremena, zbog osiguravanja kontinuiteta rada i unaprijeđenja procesa, imenovani su i dodatni članovi Povjerenstva koji su pomogli u dovršavanju ovog zadatka. Ostavština Matka Peića kao značajnog hrvatskog akademika, slikara i književnika predstavlja neprocjenjiv dio kulturne baštine Hrvatske, a trud uložen u njezino očuvanje osigurao je da bude dostupna budućim generacijama.

Tijekom 2020. godine ostavština akademika Matka Peića ponuđena je na otkup Gradu Požegi, što je uspješno realizirano u razdoblju od rujna do listopada 2021. godine. Tada je Grad Požega izvršio otkup dok je Gradski muzej Požega preuzeo ostavštinu koja obuhvaća arhivsko i knjižnično gradivo te značajna likovna djela. Bogata ostavština preseljena je u četiri navrata i smještena u posebnu zgradu koju je za tu svrhu osigurao Grad Požega. Na taj je način građa fizički odvojena i nalazi se na posebnoj lokaciji čime je spriječeno njezino miješanje s ostalom muzejskom građom. Ova vrijedna ostavština smještena je u novoosnovanu Zbirku akademika Matka Peića u Povijesnom odjelu muzeja. Zbog opsega i kompleksnosti same zbirke za nju su zadužena tri kustosa, pri čemu je svatko zadužen za određenu vrstu građe. U ovom ćemo se članku usredotočiti na arhivski dio ostavštine.

Povjerenstvo koje je pregledalo arhivsko gradivo raspoređeno u kutije različitih veličina te najlonske vrećice, procijenilo je ukupni opseg na 300 arhivskih kutija, što odgovara mjeri od 30 dužnih metara građe. Zbirka ujedno sadrži i osobne predmete Matka Peića i njegove supruge Višnje Jagić Peić, kao i dijelove namještaja i tehniku. Još na početku svog rada Povjerenstvo je zaključilo kako je od presudne važnosti da cjelokupna ostavština akademika Matka Peića bude pohranjena na jednom mjestu s obzirom na to da njegov značaj daleko nadilazi regionalne okvire.

Slika 1. Arhivsko gradivo iz ostavštine Matka Peića

Blago Peićeve ostavštine: Raznolikost građe i kulturni značaj

Arhivsko gradivo Matka Peića iznimno je bogato i raznoliko, a obuhvaća širok raspon materijala koji reflektiraju raznolika područja njegova interesa i djelovanja kao likovnog stručnjaka, književnika i esejista. Ključan dio gradiva čine fascikli i mape koje Peić posvećuje temama i osobama od značaja za hrvatsku umjetnost i kulturu, poput Josipa Račića, Slave Raškaj, Miroslava Kraljevića, Franje Cirakija, Julija Benešića, Ivana Meštrovića, Roberta Frangeša Mihanovića, Vlahe Bukovca i mnogih drugih. Svaki fascikl predstavlja zasebnu cjelinu i sadrži razne materijale – od Peićevih osobnih bilješki i priprema za izložbe do kataloga, plakata i pozivnica za događanja. Ukupno je evidentirano 263 takva fascikla, što svjedoči o njegovom bogatom području interesa.

Pored ovih fascikala, arhivsko gradivo uključuje i rukopise njegovih knjiga, među kojima je, primjerice, rukopis za knjigu „Ljubav na putu: od Drave do Jadrana“ iz 1984. godine prema kojoj je snimljen istoimeni putopisni dokumentarac. Tu su i drugi rukopisi te pripreme za kataloge, od kojih se posebno ističe kompletna priprema za katalog i izložbu o slikarici Zdenki Pexidr Srića iz 1987. godine.

Osim ovih sustavno organiziranih materijala, arhivski dio ostavštine sadrži i mnoštvo drugih rasutih sadržaja, poput Peićevih članaka, korespondencije, različitih priprema i skica, iskaznice za autobus, članske iskaznice za knjižnice, fotografije, ugovore, potvrde o plaćanju i slične dokumente. Među zanimljivijim dokumentima izdvaja se poziv predsjednika Republike Hrvatske Franje Tuđmana na sastanak vezan za sastavljanje Ustava Republike Hrvatske, što svjedoči o Peićevoj važnoj ulozi i izvan akademske i umjetničke sfere. Ovakvo bogatstvo arhivskog materijala daje jedinstven uvid u intelektualni, umjetnički i društveni život Matka Peića te doprinosi dubljem razumijevanju njegove uloge u hrvatskoj kulturi i povijesti.

Posebnu kategoriju u arhivskom dijelu ostavštine Matka Peića čine njegovi dnevni nastali tijekom 1950-ih godina u Parizu za vrijeme njegova stručnog usavršavanja. Ovi dnevni pružaju jedinstven uvid u Peićev život i umjetničke preokupacije. Ispisani sitnim rukopisom, dnevni bilježe njegove dnevne aktivnosti, među kojima su česti posjeti slavim pariškim muzejima, poput Louvrea. Peić detaljno opisuje umjetnička djela koja je ondje promatrao pažljivo analizirajući slike i iznoseći svoje misli o njima. Njegova promišljanja nisu bila ograničena samo na likovnu umjetnost, naime, Peić je svojim britkim okom bilježio i svakodnevne prizore iz pariškog života. S kemijskom olovkom u ruci često bi crtao znamenite pariške trgove, ulice, mostove i rijeku Seinu. Njegove skice nerijetko su uključivale i slučajne prolaznike uhvaćene u trenutku, kao i brze studije umjetničkih djela koja su ga nadahnjivala. Osim što dokumentiraju njegov boravak u Parizu, dnevni predstavljaju i svjedočanstvo o njegovom neprestanom traganju za umjetničkim izrazom, povezivanju njegove svakodnevice s umjetničkim istraživanjima i osobnim refleksijama.

Među dragocjenim dokumentima nalaze se mnogobrojne diplome i priznanja, poput onih dodijeljenih za sudjelovanje na Goranovom proljeću, pjesničkoj manifestaciji osnovanoj još 1964. godine u spomen velikog Ivana Gorana Kovačića. JAZU i HAZU su također dodjeljivali diplome i priznanja Peiću, a mnoga se nalaze u svojim originalnim kutijama, kao i pripadajuće plakete.

Mnogobrojne fotografije iz ostavštine Matka Peića možemo podijeliti u nekoliko kategorija, od kojih svaka otkriva različite aspekte njegova života i rada. Prva kategorija obuhvaća fotografije umjetničkih djela koja su Peiću služila kao važan materijal u njegovom profesorskom radu: za pripremu predavanja, proučavanje te razne publikacije. Ove fotografije dokumentiraju njegovu posvećenost umjetnosti i obrazovanju prikazujući djela koja su oblikovala njegovu karijeru. Druga kategorija je velik broj fotografija njegove supruge Višnje, rođene Jagić, osobito fotografije iz njenog djetinjstva i mladosti koje nude uvid u njezin život i osobnost, kao i u obiteljske trenutke obitelji Jagić. U ostavštini se našlo relativno malo fotografija samog Matka Peića. Uglavnom se radi o samo nekoliko fotografija iz njegove mladosti, uključujući one s putovanja po Italiji 1967. godine te pokoju fotografiju s nekog predavanja, otvorenja izložbi ili drugih kulturnih događanja.

Slika 2. Matko i Višnja u Firenci 1967. godine

Ipak, značajan doprinos ovoj kolekciji dao je Branko Kelčec, akademski slikar i kipar koji je bio Peićev student. Tijekom posjeta Peiću u njegovom stanu u Savskoj ulici 1981. godine Kelčec je snimio cijeli niz fotografija koje prikazuju Peića među njegovim poznatim papirićima, pažljivo sortiranima na stolnjaku u dnevnom boravku.

U arhivskom dijelu ostavštine Matka Peića nalazi se i nekoliko stotina razglednica s raznim motivima, uključujući prikaze stranih zemalja, umjetničkih djela, kurioziteta te tipičnih prizora određenih lokaliteta, primjerice Big Bena u Londonu ili muzej Louvre u Parizu. Među tim razglednicama posebno se ističu one koje prikazuju Požegu i Slavoniju koje je Peić neizmjerljivo volio, osobni i emotivni elementi koji govore o njegovim korijenima i ljubavi prema vlastitom kraju.

Hemeroteka Matka Peića smještena je u tridesetak plastičnih crnih vreća za smeće, a sadrži raznovrsne isječke iz tiska koje je Matko smatrao važnima za svoj rad. Strastveno je skupljao novinske članke, ne samo one koje je sam pisao, već i raznovrsne članke s temama koje su obuhvaćale širok spektar interesa. Tu su članci o eksploataciji nafte, arheološkim iskapanjima diljem svijeta, kao i tekstovi o neobičnim svjetskim umjetnicima i njihovim djelima. Peićev interes nije bio ograničen samo na Hrvatsku i umjetnost; on je neumorno tražio poveznice između različitih područja, povezujući umjetnost s društvenim, kulturnim i znanstvenim aspektima. Njegova sposobnost da uoči i istraži različite elemente stvaralaštva i ljudskog iskustva obogaćivala je njegov rad i doprinosila dubljem razumijevanju umjetnosti kao cjelovitog fenomena. Ova kolekcija članaka tako ne samo da ilustrira njegov intelektualni horizont, već i njegovu strast za povezivanjem ideja i stvaranjem novih uvida. Sve su te teme bile izuzetno važne za Matka Peića koji je u njima prepoznao potencijal za iskoristivost u jednom od svojih putopisa, članaka ili predavanja. Peićeva sposobnost da poveže različite aspekte svijeta oko sebe omogućila mu je da razvija složene narative i ideje koje su obogaćivale njegovu akademsku i umjetničku praksu.

Daleko najveći dio arhivskog dijela ostavštine Matka Peića su njegovi legendarni notesi marke Lipa Mill. U tim notesima Matko je neumorno bilježio svoje misli, osjećaje, analize i filozofska promišljanja, ali ponekad i najobičnije stvari i obaveze. Ovi zapisi svjedoče o njegovoj unutarnjoj dinamici i kreativnom procesu pružajući uvid u način na koji je doživljavao svijet oko sebe. Često je slične teme grupirao, vezujući notese plastičnim gumicama u jedinstvene cjeline i označavajući ih zajedničkim nazivnicima, poput „Slavonija“, „Požega“, „Benešić“ i slično. Ova sistematizacija odražava njegovu predanost organizaciji misli i ideja, kao i važnost tema istraživanja koje su mu bile bliske. Unutar ostavštine također se nalazi poznati Matkov kartotečni ormar s 24 ladice koji je jednom bio prikazan u emisiji „TV kalendar“. Nažalost, tijekom popisivanja Povjerenstvo je ormar ispraznila u nekoliko kutija, a iako su svi papirići i notesi sačuvani, vjerojatno se nikada više neće moći rekonstruirati točan raspored bilježaka i notesa unutar ormara onako kako ih je Peić složio. Danas je ormar prazan, ali služi kao trajni podsjetnik na Matkovu metodologiju i sistematizaciju, organizaciju i istraživanje. Peić je aktivno sudjelovao u stvaranju emisije „TV kalendar“ pa tako i u ostavštini nalazimo raznovrsne materijale, istraživačke bilješke, scenarije i pripreme za priloge čiji je cilj bio educirati i informirati gledatelje o različitim kulturnim, umjetničkim i društvenim temama. Peić je u emisiji pripremao priloge iz područja muzeja, galerija, izložbi, kao i drugih važnih kulturnih događaja, čime je doprinio popularizaciji umjetnosti i kulture među širim auditorijem.

U ostavštini Matka Peića nalaze se mnogi predmeti njegove supruge Višnje Jagić Peić (1929. – 1999.). Višnja je rođena u profesorskoj obitelji Blaža Jagića u Zagrebu. Nakon završene osnovne škole i gimnazije studirala je engleski jezik i književnost te talijanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Usavršavala se na

sveučilištu St. Albans u Londonu, potom na sveučilištima u Oxfordu i Manchesteru pa na sveučilištu Adelphi u New Yorku. Radila je kao nastavnica u Osmogodišnjoj školi u Zagrebu, a zatim je predavala u VII. gimnaziji od 1956. do 1961. godine kada je izabrana za lektora engleskog jezika na Odsjeku za anglistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Također je predavala na Visokoj školi za vanjsku trgovinu i Fakultetu za vanjsku trgovinu pa su između ostalog pronađeni diplomski i seminarski radovi njenih studenata i učenika. Višnja je radila i kao prevoditeljica te je pisala članke za Večernji list o svjetskoj umjetnosti. I ona je za emisiju „TV kalendar“ pripremala priloge iz područja muzeja, galerija, izložbi, aukcija umjetnina, slikarstva, kiparstva i arhitekture. Njena ostavština svjedoči o bogatom životu i profesionalnom angažmanu, a posebice fotografije iz njenog djetinjstva, mladosti, fotografije s putovanja te boravka u Engleskoj i Americi.

„Dječakova slikovnica“ Peićeva je rukopisna zbirka pjesama koju je pisao u Požegi u razdoblju od 1942. do 1945. godine. Ovaj rukopis nosi pečat njegovog stvaralaštva u turbulentnom razdoblju, kada su se njegova umjetnička i pjesnička promišljanja počela oblikovati. Na početku rukopisa Peić je olovkom nacrtao svoj autoportret te sam uredio naslovnicu. Cijeli je rukopis poslao književniku i prevoditelju Juliju Benešiću koji je pohvalio njegov rad, ali je također dao savjet da pričekava još malo s objavljivanjem te da pazi da ne prijede u manirizam u smislu pretjeranosti i ishitrenosti pjesničkog stila. Ovaj savjet odražava Benešićevo razumijevanje umjetničkih procesa i Peićevu sposobnost da prihvati konstruktivnu kritiku, što je zasigurno imalo utjecaj na njegov daljnji razvoj kao umjetnika.

Matko Peić bio je član Povjerenstva osnovanog 1983. godine koje je imalo za cilj pregledati ostavštinu nakon smrti istaknutog hrvatskog slikara i kipara Vanje Radauša. U tom svojstvu imao je priliku procijeniti i popisati Radauševo umjetničko nasljeđe. Peić je imao aktivnu ulogu unutar umjetničke zajednice i bio predan očuvanju kulturnog nasljeđa. Kroz svoje je aktivnosti ostavio trag, ne samo u vlastitoj karijeri, već i u širem kontekstu hrvatske umjetničke scene.

U ostavštini je pohranjeno bogato i raznovrsno intelektualno nasljeđe koje obuhvaća rukopise, pripreme za knjige, kritičke osvrtne, eseje te druge vrijedne materijale vezane uz hrvatsku i europsku umjetnost, književnost i kulturu. Među rukopisima se nalaze pripreme za knjige „Francuski slikari 18. stoljeća“, „Portreti hrvatskih umjetnika“, „Slavonska književnost“, „Slavonija likovne umjetnosti“, „Jesen u Poljskoj“ te priprema za putopisnu zbirku „Evropske skitnje“. Ostavština obuhvaća i niz recenzija, eseja i članaka o hrvatskim umjetnicima koje je Peić stvarao tijekom godina, što je važan izvor za proučavanje kulturne scene i njegova doprinosa razumijevanju hrvatske umjetnosti. Zanimljiv dio ostavštine čine dijapozitivi i audiokazete koje je koristio u svojim predavanjima i prezentacijama, čime su njegovi radovi postali interaktivni alati za obrazovanje i popularizaciju umjetnosti. Ova vrijedna građa zahtijeva pažljivu obradu koja uključuje digitalizaciju i prilagodbu suvremenim

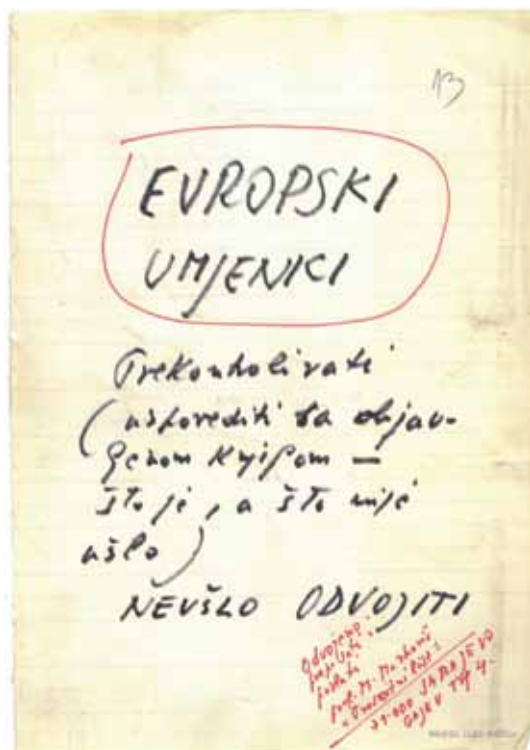
medijima zbog očuvanja sadržaja u dugoročnom obliku. Pri tome je nužno posvetiti posebnu pozornost zaštiti originalnih dijapozitiva i kazeta zbog njihove osjetljivosti i važnosti kao povijesnih artefakata kako bi se osigurao njihov opstanak za buduće generacije istraživača i ljubitelja umjetnosti.

U ostavštini je pronađeno i nekoliko iznimno vrijednih i rijetkih fotografija. Primjerice, fotografija pod inventarnim brojem 27.736 najstarija je fotografija Franje Cirakija u muzejskom vlasništvu. Datira iz 1866. godine kada je Ciraki bio student, a nastala je u poznatom zagrebačkom ateljeu Ferde Kelemana. Pronađena je u mapi posvećenoj slikaru Ferdi Quiquerezu. Fotografije pod inventarnim brojevima od 27.737 do 27.743 čine skupinu snimaka nastalih 1907. godine, na kojima su prikazane studentice Likovne akademije u ateljeu Bele Čikoša Sesije. Među njima je i Zdenka Pexidr Srića, sestra istaknute slikarice Grete Turković koja je bila udana za Zdenka Turkovića, vlastelina obližnjeg Kutjeva. Na ovim fotografijama studentice poziraju uz zastavu Sveučilišta u Zagrebu koja je izrađena upravo prema nacrtu Bele Čikoša Sesije. Zdenka Pexidr Srića započela je svoje formalno likovno obrazovanje baš te 1907. godine upisavši novootvorenu zagrebačku Višu školu za umjetnost i umjetnički obrt gdje su joj mentori bili ugledni umjetnici Menci Klement Crnčić i Bela Čikoš Sesija. Njezina umjetnička edukacija nastavljen je potom na Akademiji likovnih umjetnosti u Münchenu, gdje je studirala od 1908. do 1912. godine produbljujući svoje vještine i usvajajući suvremene likovne tehnike i pravce tog razdoblja. Zdenka je bila od velikog interesa za Matka Peića koji je obradio njezin opus na nekoliko izložbi i kroz razne publikacije. Mapa vezana za nju puna je materijala, poput priprema za katalog i monografiju, Peićevih zapisa o njoj, raznih papirića i bilježnica, dokumenata, popisa njezinih izložaka, fotografija njezinih slika te plakata.

Nadalje, u ostavštini se nalaze mnogobrojni materijali vezani za Julija Benešića koji uključuju korespondenciju između Peića i Benešića, fotografije, novinske članke, ukupno 985 papirića, Peićeve pjesme, kao i rukopis spomenute zbirke pjesama „Dječakova slikovnica“.

Tu su pohranjene i razglednice s fotografijama poznatih slika. Te je razglednice skupljao Franjo Ciraki, ukupno 158 primjeraka, među kojima su djela umjetnika, poput Tiziana, Rafaela i Rubensa. Većina tih sitnih reprodukcija potječe iz ateljea poznatog firentinskog fotografa Giacomu Brogija koji je 1864. godine otvorio prvi fotoatelj u Firenci.

Brojni materijali vezani su za Slavu Raškaj, uključujući fotografije, Peićeve bilješke, kao i fotografije s otvorenja izložbe, te zbirka dokumenata o Vanji Radaušu, u kojoj su novinski članci, popis njegovih djela, razni dokumenti i brojni notesi. Materijali o Ferdinandu Quiquerezu obuhvaćaju novinske članke, zapise, kopije fotografija i djela, kao i pisma. U zbirci se nalaze i pripreme za knjigu „Evropski umjetnici“, a značajan dio čini i Peićeva korespondencija, koja sadrži bilješke, čestitke, razglednice, dopisnice, reklame i druge srodne materijale.

Slika 3. Rukopis knjige Evropski umjetnici

Ova vrijedna zbirka obuhvaća oko 12 tona materijala čija će obrada zahtijevati višegodišnji rad. Arhivsko gradivo predstavlja izuzetno specifičan izazov za obradu. Građa se sastoji od mnoštva manjih papirića od kojih su mnogi povezani spajalicama u tematske cjeline. Svaka takva cjelina obuhvaća različite teme i područja Peićeva interesa, kao što su slikari, književnici, pjesnici te umjetnici koji su zaokupili njegovu pažnju tijekom godina istraživanja i rada. Ova struktura čini materijal posebno zahtjevnim za arhivsku obradu jer zahtijeva metodično razdvajanje, organizaciju i povezivanje papirića prema specifičnim temama. Svaki dokument, bilješka ili priprema odražava Peićeve osobne uvide i istraživanja te nosi jedinstvenu vrijednost koja može pridonijeti razumijevanju konteksta u kojemu je on djelovao. Proces digitalizacije mora biti prilagođen ovakvim specifičnostima kako bi se očuvala izvorna struktura građe te omogućilo lako pretraživanje i pristup informacijama uz očuvanje integriteta tematskih cjelina. Uz digitalnu obradu potrebno je i pravilno skladištenje originalnih papirića, čuvanje od oštećenja i propadanja. Na taj način moguće je očuvati autentičnost Peićevih istraživanja i zadržati materijal u njegovom izvornom obliku, čime će biti dostupan i budućim generacijama za proučavanje i istraživanje.

Cjelokupna građa vezana uz Matka Peića prolazi kroz temeljit proces čišćenja, skeniranja i obrade kako bi se osigurala dugoročna zaštita i dostupnost ovog vrijednog materijala. Pri tome se samo manji dio predmeta obrađuje prema muzeološkim principima koristeći muzejski program M++, čime se dodatno osigurava stručna katalogizacija i očuvanje predmeta od osobitog povijesnog ili umjetničkog značaja. Jedan dio građe, prema procjeni kustosa, prolazi samo kroz osnovni proces popisivanja. Taj postupak provodi se na materijalima za koje nije potrebna dodatna obrada ili digitalizacija, poput sastavaka i seminarskih radova na engleskom jeziku studenata Višnje Jagić Peić. Ovi radovi, koji su pohranjeni u jednoj velikoj kutiji, pregledani su i procijenjeni kao materijal koji ne zahtijeva daljnju obradu zbog nevezanosti za istraživanje rada i života Matka Peića. Ovakav pristup omogućuje racionalno korištenje resursa i pažnju usmjerava na građu od većeg kulturnog značaja, čime se osigurava očuvanje i dostupnost onih dijelova ostavštine koji najviše pridonose razumijevanju Peićeva doprinosa hrvatskoj umjetnosti, kulturi i obrazovanju.

Izložba „Povratak u Požegu“

U okviru muzeološke obrade predmeta iz ostavštine akademika Matka Peića pažljivo su katalogizirani i dokumentirani brojni predmeti koji svjedoče o njegovom životu i radu. Gradski muzej Požega je u veljači 2023. godine pripremio izložbu „Povratak u Požegu“ povodom stote obljetnice rođenja Matka Peića. Zbog obnove Gradskog muzeja Požega kustosi su izložbu pripremili u izložbenim galerijama Gradske knjižnice Požega, a izložba je održana od 10. veljače do 16. ožujka 2023. godine. Autori izložbe i popratnog kataloga su Lidija Španiček, Andreja Vojnić i Ivana Domanović. Među predmetima izloženim na izložbi našla su se Peićeva priznanja i diplome, fotografije, pozivnice, plakati, ali i niz osobnih predmeta, poput naočala, stola i stolca iz njegovog stana, novčanika, rokovnika, pisaćeg pribora, balonera, kišobrana, štapa za hodanje, aktovke, radija i televizora. Ovi su predmeti pružili posjetiteljima neposredan uvid u Peićev svakodnevni život i osobne trenutke, a istodobno doprinijeli razumijevanju njegovog intelektualnog stvaralaštva i kulturnog doprinosa.

Zaštita ostavštine akademika Matka Peića od iznimne je važnosti iz više razloga. Peić je bio istaknuti znanstvenik čije su ideje i doprinosi značajno oblikovali hrvatsku kulturu i znanost. Njegova djela predstavljaju bogatstvo koje treba očuvati za buduće generacije. Čuvanje takvih ostavština potiče mlade znanstvenike i studente da istražuju i razvijaju svoja znanja te doprinosi identitetu i ponosu zajednice. Ulaganje u zaštitu Peićeve ostavštine također može privući istraživače i turiste, čime se potiče lokalni razvoj. Uz to, njegovo nasljeđe može poslužiti kao inspiracija za nova istraživanja i inovacije. Akademik Matko Peić ostavio je značajan trag u povijesti Hrvatske te je odgovornost muzeja kao čuvara ostavštine, no i društva da očuva i promovira njegovo nasljeđe. Na taj način možemo osigurati da njegova mudrost i doprinosi ostanu relevantni i utjecajni i u budućnosti.

Izvori:

1. Elaborat „Bibliotečna, arhivska i likovna ostavština akademika Matka Peića zatečena u stanu u Savskoj cesti 17 i u kabinetu Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu, Ilica 85“. Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Grada Zagreb, svibanj 2007.
2. Inventarna knjiga M++ Gradskog muzeja Požega
3. Ostavština Matka Peića
4. Zbirka akademika Matka Peića, Gradski muzej Požega

Archival material in the legacy of Matko Peić

Summary

In 2021 the Municipal Council of Požega purchased the legacy of Matko Peić and gave it to the City Museum of Požega. The legacy consists of archival material, books and works of art. Due to the complexity of the material, there are three curators from three different museum departments and from three different fields of expertise (art history, librarianship and history) that take care of processing the legacy. The History department in the museum is responsible for the processing and protecting of museum objects from the legacy (Peić's personal items such as clothes, eyeglasses, diaries, furniture, equipment etc.) and for the abundant archival material stored in over 130 boxes. In this paper I will briefly present the results of research and processing of archival material and museum objects and explain the problems of inventorisation that we've encountered.

Keywords: Matko Peić; Archival materials; Požega.

Ivana Domanović, mag. educ. hist., mag. educ. phil.
Gradski muzej Požega
Matice hrvatske 1, 34000 Požega
ivana@gmp.hr